

Forsøkslæreplan for Vg3/opplæring i bedrift - gartnERNæring

Denne midlertidige forsøkslæreplanen er utviklet som en del av forsøket med å organisere utdanningen innen landbruk og gartnERNæring med to år i skole og to år i godkjent lærebedrift.

Gjelder fra 01.08.2015

Gjelder til 31.07.2023

Utdanningsdirektoratet

Formål

Gartnernæringen har en viktig rolle som produsent av mat, varer og tjenester til et marked der etterspørsel og rammebetingelser er i endring. Gartneren møter utfordringer knyttet til bærekraftig ressursforvaltning, miljøvennlig produksjon, matvarekvalitet og sertifisering i et nasjonalt og internasjonalt marked.

Faget skal legge grunnlaget for en profesjonell yrkesutøvelse i veksthus og på friland, på grøntarealer og i hagesentre. Faget skal bidra til å utvikle kompetanse om konvensjonelle og økologiske driftsformer. Faget skal fremme yrkeskompetanse med fokus på utvikling og omstilling i lys av nasjonale og internasjonale endringer. Faget skal bidra til å utvikle bred kompetanse som grunnlag for spesialisering i et samfunn som spør etter næringsutvikling.

Opplæringen skal bidra til å utvikle lærlingens kompetanse i gartnerfaget. Opplæringen skal legge til rette for samarbeid og selvstendig arbeid og fremme forståelse for sammenhengene mellom arbeidsinnsats, økonomisk utbytte og miljøhensyn. Videre skal opplæringen gi lærlingen mulighet til å oppleve mestring, erfare egne sterke sider og begrensninger og stimulere til kreativitet og tverrfaglig tenkning. Opplæringen skal vektlegge samarbeid med det lokale næringslivet og omfatte ulike produksjoner og aktiviteter.

Fullført og bestått opplæring fører fram til fagbrev. Yrkestittelen er gartner.

Struktur

Gartnerfaget består av fire hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene

Årstrinn	Hovedområder			
Vg3	Planteproduksjon	Plantebruk	Omsetning	Gartnerbedriften

Hovedområder

Planteproduksjon

Hovedområdet omfatter konvensjonell og økologisk produksjon av planter og planteprodukter gjennom hele vekstsesongen, på friland, på karplanteplassen og i et regulert klima. Det inkluderer livsprosesser i plantene og betydningen av ulike vekstfaktorer. I hovedområdet inngår plantevern, dyrkingsmedier, regulering av vekstfaktorer og optimalisering av utbyttet. Hovedområdet omfatter bygninger, tekniske installasjoner, maskiner, redskaper og utstyr i tillegg til helse, miljø og sikkerhet.

Plantebruk

Hovedområdet omfatter bruk av planter og planteprodukter som næringsmidler. Det handler også om sammenhengen mellom planter og menneskets helse og trivsel. Hovedområdet behandler dessuten egenskaper ved plantene, kvalitets- og miljøkrav og bruk og vedlikehold av planteslag både ute og inne.

Omsetning

Hovedområdet omfatter planlegging og salg av gartner tjenester og gartneriprodukter til kunder. I dette inngår presentasjon av varer, valg av emballasje, kundebehandling og kommunikasjon med

samarbeidspartnere. Hovedområdet handler også om lagring, pakking, transport og handel med planter og planteprodukter. Rammebetingelser for gartnernæringen og tilhørende nasjonalt og internasjonalt regelverk inngår i hovedområdet.

Gartnerbedriften

Hovedområdet omfatter helheten i en gartnerproduksjon der planlegging og dokumentasjon står sentralt. Etablering, drift og videreutvikling av næringen med nye produkter og tjenester inngår. Hovedområdet behandler sammenhengen mellom innsatsfaktorer, arbeidsmetoder og effektivitet, i tillegg til strukturen og økonomien i en bedrift. Hovedområdet dekker også sammenhengen mellom yrkesutøvelse og natur- og arbeidsmiljø, normer i arbeidslivet og regelverk.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I gartnernæring forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Muntlige ferdigheter i gartnernæringen innebærer å forklare og begrunne valg. Det betyr også å forklare og presentere produksjonsprosesser og produkter for kunder og myndigheter. Videre vil det si å delta i diskusjoner om produksjonsmetoder og kommunisere med produsenter og leverandører.

Å kunne uttrykke seg skriftlig i gartnernæringen innebærer å dokumentere egen aktivitet knyttet til produksjon og opplæring. Videre vil det si å presentere prosesser og produkter for myndigheter og salgsledd. Det innebærer også å presentere enkle hageskisser for kunder.

Å kunne lese i gartnernæringen innebærer å bruke bruksanvisninger, HMS-datablader og faglitteratur. Videre betyr det å orientere seg i gjeldende regelverk og følge med i debatter om næringen og næringsinteresser i dagspressen og andre medier.

Å kunne regne i gartnernæringen innebærer å beregne areal, volum og masse og utføre overslagsregning og prosentregning. Videre betyr det å bruke tall og beregninger til å gjennomføre og dokumentere produksjoner. Det vil også si å utarbeide regnskapstall, tabeller, diagrammer og enkel statistikk.

Digitale ferdigheter i gartnernæringen innebærer å formidle og presentere egne produkter og produksjonsprosesser. Videre betyr det å kalkulere og tilrettelegge for regnskapsføring og å innhente og utveksle informasjon. Det innebærer å kommunisere med myndigheter, aktører i markedet, kollegaer og kunder. Videre vil det si å bruke digitale kart og digitale styrings- og avlesingsinstrumenter.

Kompetansemål

Vg3

Planteproduksjon

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- planlegge og gjennomføre dyrking av høyerestående planter ved å bruke både konvensjonelle og økologiske metoder og å dokumentere produksjonsprosesser
- velge produksjonsmetode ut fra egenskaper ved plantene og miljøkrav
- styre utviklingen av en plante gjennom skjæring, forming, vanning, gjødsling og klimaregulering, og ved å bruke kjemiske midler i tråd med gjeldende regelverk
- identifisere vanlige fysiologiske skader, skadegjørere og nytteorganismer

- forebygge, registrere og behandle sykdom og skade på planter og bruke plantevernmidler i samsvar med gjeldende regelverk
- vurdere jordtyper og egenskaper ved ulike dyrkingsmedier
- planlegge og utføre arbeid med å tilføre vann og næring under ulike dyrkingsforhold på en miljømessig forsvarlig måte
- gjøre rede for ulike formeringsmetoder i planteproduksjonen og utføre planteformering
- utføre arbeidsoperasjoner på riktig tidspunkt i forhold til plantens utviklingsstadium for å få optimalt sluttprodukt
- bruke aktuelle produksjonsmetoder i ulike plantekulturer på friland og i veksthus
- bruke og vedlikeholde veksthus og andre bygninger samt utstyr, maskiner, og redskaper i tråd med gjeldende regelverk
- bruke truck og traktor i planteproduksjonen i samsvar med gjeldende regelverk
- vurdere risiko i arbeidet med planteproduksjon og utføre arbeidet i tråd med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet
- gjøre rede for sammenhengen mellom dyrkingsmetode og utbytte i planteproduksjon
- vurdere miljø- og energiøkonomiseringstiltak i planteproduksjonen, vurdere muligheten for gjenbruk og flerbruk av innsatsfaktorer og resirkulering av avfall

Plantebruk

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- identifisere og beskrive kulturplanter med norske og botaniske navn
- identifisere planter som kan gi allergi eller forgiftning
- presentere skisser av et område basert på enkel registrering og oppmåling og foreslå beplantning som ivaretar hensynet til form, farge og formål
- vedlikeholde planter i ulike miljøer og optimalisere forholdene for plantene ved å ha rett vekst på rett sted og ulike planter i riktig kombinasjon
- gjøre rede for gjeldende regelverk for bruk av plantevernmidler i offentlige rom og oppholdsrom

Omsetning

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- planlegge og gjennomføre salg av planter og planteprodukter og vurdere omsetningen med utgangspunkt i de kravene kunder og marked stiller til produktutvalg og kvalitet
- håndtere en salgssituasjon med vekt på profesjonell kundebehandling
- gjøre rede for omsetningsformer i gartnernæringen
- gjøre rede for økonomiske, politiske og organisatoriske rammebetingelser for gartnernæringen
- gjøre rede for prosesser i planter og planteprodukter etter høsting
- klargjøre produkter for salg, kalkulere og fastsette pris på produktene
- lage utstillinger, plantearrangementer, presentasjoner og vurdere bruk av emballasje som ledd i markedsføringen
- vurdere kvaliteten og ta ut varer for salg på rett tidspunkt med tanke på bruk og etterspørsel
- gjøre rede for lagringsmetoder for planteprodukter
- utarbeide logistikk og ivareta kontrollrutiner og dokumentasjonskrav for lagring, pakking og transport
- omsette planteprodukter på nasjonale og internasjonale markeder etter gjeldende regelverk og følge rutiner for dokumentasjon

Gartnerbedriften

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- planlegge, gjennomføre og vurdere en gartnerrelatert produksjon og utarbeide et system for dokumentasjon og kvalitetskontroll i samsvar med gjeldende regelverk og standarder
- identifisere og teste ut gartnerprodukter og gartner tjenester i et marked
- vurdere muligheten for å øke verdien av produktet gjennom videre bearbeiding
- vurdere eksisterende og nye produkter i forhold til marked/kundeetterspørsel

- gjøre rede for plikter og rettigheter som arbeidstakere og arbeidsgivere har, og bruke gjeldende regelverk som grunnlag for å utforme en arbeidsavtale
- gjennomføre en kostnadseffektiv og miljøvennlig gartnerproduksjon ved å beregne tidsforbruk, håndlag og presisjon
- utarbeide anbud i forbindelse med enkle arbeidsoppdrag i gartnerproduksjonen
- utføre arbeidsoppgaver på en ergonomisk riktig måte

Vurdering

Vg3 Gartner

Bestemmelser for sluttvurdering:

Hovedområde	Ordning
Planteproduksjon	Alle skal opp til fagprøven, som normalt skal gjennomføres innenfor en tidsramme på tre virkedager.
Plantebruk	
Omsetning	
Gartnerbedriften	

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.